

Sygnatura akt I 1Ca 266/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 05-09-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Bolczyk-spr

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Szulc

po rozpoznaniu w dniu 05-09-2014 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K.

przeciwko Z. F.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 16 kwietnia 2014 r sygn. akt IC 1288/13

1. Oddala apelację.
2. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji apelacyjnej.
3. Przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Koninie na rzecz adwokata K. D. kwotę 369 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w instancji apelacyjnej.

Aleksandra Bolczyk

Sygn. akt I 1 Ca 266/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014 roku sygn. akt I C 1288/13 Sąd Rejonowy w Koninie:

1. zasądził od pozwanego Z. F. na rzecz powódki Wspólnoty Mieszkaniowej (...) w K. kwotę 1.712,80 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi:

- od kwoty 214,10 zł od dnia 17 października 2012 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 214,10 zł od dnia 17 listopada 2012 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 214,10 zł od dnia 18 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 214,10 zł od dnia 17 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 214,10 zł od dnia 17 lutego 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 214,10 zł od dnia 17 marca 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 214,10 zł od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 214,10 zł od dnia 17 maja 2013 roku do dnia zapłaty;

2. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie;

3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 646,90 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

4. przyznał od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. D. kwotę 738 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w punkcie 1 i 3, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, mającego wpływ na

wynik postępowania, to jest:

a) artykułu 217 § 1 k.p.c., poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanego, złożonych w pismach z dnia 28 października 2013 roku, i pominięcie dowodu z akt spraw wyszczególnionych przez pozwanego, a mogących mieć istotny wpływ dla rozstrzygnięcia sprawy;

b) artykułu 231 § 1 k.p.c. przez błędne uznanie na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie, że Z. F. nie dokonał zapłaty kwoty 59432 zł na rzecz I. F., podczas gdy wyrok, którym zasądzono kwotę 59.432 zł został uchylony wyrokiem wydanym przez Sąd Najwyższy w sprawie II CSK 312/12, i jest przedmiotem procedowania przed Sądem Rejonowym w Kole - I instancji i do chwili obecnej nie został orzeczony obowiązek zapłacenia przez pozwanego na rzecz I. F. kwoty 59.432 zł,

c) artykułu 233 k.p.c. przez błędną ocenę postanowienia o przysądzeniu spółdzielczego prawa do lokalu, i błędne uznanie że postanowienie o przysądzeniu wydane w dniu 20 marca 2013 roku nie skutkuje w żaden sposób na obowiązek uiszczania należnych opłat (lecz dopiero po uprawomocnieniu postanowienia 17 czerwca 2013 roku), co stoi w sprzeczności ze stanem faktycznym dotyczącym posiadania spornego lokalu,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez:

a) błędne wykładnię art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, i uznanie że obowiązek nałożony przez pkt. 4 ustawy dotyczy osób które w nim nie zamieszkują i to w przypadku, gdy w mieszkaniu tym są inni lokatorzy posiadający uprawnienia do zamieszkiwania na mocy prawa, i to oni winni pokrywać koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości, a nie tylko na członkach spółdzielni, którym przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu,

b) nie zastosowanie art. 4 ust. 6 ustawy o spółdzielniach, który za opłaty eksploatacyjne solidarnie obciąża wraz z członkiem spółdzielni, któremu przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu, ale także osoby pełnoletnie stale zamieszkujące w lokalu, a także osoby faktycznie korzystające z lokalu,

c) nie zastosowanie art. 5 kodeksu cywilnego do ustalonego w sprawie stanu faktycznego i w konsekwencji przyjęcie że nie zachodzą przesłanki nadużycia prawa podmiotowego przez powoda w postaci żądania zapłaty zaległych opłat

związanych z eksploatacją i utrzymaniem lokalu będącego własnością pozwanego, który nigdy nie został mu wydany i w którym nigdy pozwany nie mieszkał,

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonych punktów wyroku i oddalenie żądania w całości, ewentualnie o przekazanie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i uzupełnienie postępowania dowodowego o akta spraw wnioskowanych w piśmie pozwanego z 28 października 2013 roku, a także o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adwokata K. D. kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, jako kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, gdyż koszty te nie zostały uiszczone nawet w części.

Powódka Wspólnota Mieszkaniowa (...) w K. w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się nieuzasadniona.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji nie budzą żadnych wątpliwości, stąd te ustalenia - jak i wywody prawne poczynione przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, Sąd odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Wbrew stanowisku apelującego, Sąd I instancji nie dopuścił się żadnych uchybień, które musiałyby skutkować koniecznością zmiany lub uchylecia zaskarżonego orzeczenia.

Przed rozważeniem zarzutów apelacji należy wskazać, że zgodnie z art. 4 ust. 1 i 1¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych, członkowie spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, są obowiązani uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu. Osoby niebędące członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, są obowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat na takich samych zasadach, jak członkowie spółdzielni, z zastrzeżeniem art. 5 (który w sprawie nie ma zastosowania).

Zatem z treści ww. przepisów wprost wynika, iż osoby, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokalu mieszkalnego – i to niezależnie od statusu członkostwa w spółdzielni mieszkaniowej – mają obowiązek ponoszenia opłat związanych z eksploatacją lokalu mieszkalnego.

Wobec powyższego, niezasadne okazały się zarzuty naruszenia art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Jak wynika z przytoczonych przepisów, pozwany, któremu przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, ma obowiązek pokrywać koszty związane z eksploatacją mieszkania – i to niezależnie czy w tym mieszkaniu stale czy czasowo mieszka. Wniosek przeciwny (zawarty w treści apelacji), dopuszczający możliwość uchylecia się od obowiązku pokrycia należności czynszowych przez właściciela mieszkania, jeżeli w nim stale nie mieszka, byłby nielogiczny.

Za chybiony należy uznać również zarzut naruszenia art. 4 ust. 6 ww. ustawy poprzez „jego niezastosowanie”. Zgodnie z cytowanym przepisem, za opłaty związane z eksploatacją mieszkania, odpowiadają solidarnie z członkami spółdzielni, właścicielami lokali niebędącymi członkami spółdzielni lub osobami niebędącymi członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, osoby pełnoletnie stale z nimi zamieszkujące w lokalu, z wyjątkiem pełnoletnich zstępnych pozostających na ich utrzymaniu, a także osoby faktycznie korzystające z lokalu. Jak słusznie wyjaśnił Sąd Rejonowy, solidarność zobowiązanych do zapłaty zakłada uprawnienie wierzyciela do wyboru tego dłużnika, od którego będzie dochodził świadczenia – a nie jego obowiązek. Sam fakt, że istnieją jeszcze inne

osoby, które miałyby ewentualnie obowiązek partycypować w kosztach utrzymania lokalu mieszkalnego, nie ma w niniejszym procesie znaczenia.

Niezasadny okazał się również zarzut naruszenia art. 233 k.p.c., związany z oceną postanowienia o przysądzeniu własności z dnia 20 marca 2013 roku. Z treści wskazanego również przez Sąd Rejonowy artykułu 999 § 1 k.p.c. ewidentnie wynika, że prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności przenosi własność na nabywcę i jest tytułem do ujawnienia na rzecz nabywcy prawa własności w katastrze nieruchomości oraz przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów. Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem wykonawczym do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości i opróżnienia znajdujących się na tej nieruchomości pomieszczeń bez potrzeby nadania mu klauzuli wykonalności. Zatem do momentu prawomocnego przysądzenia własności to poprzedni właściciel mieszkania (uprawniony do lokalu) jest osobą odpowiedzialną za uiszczanie należności czynszowych.

Chybiony okazał się również zarzut naruszenia art. 217 § 1 k.p.c., będącego źródłem uprawnień strony, a nie źródłem obowiązków sądu, i określającym negatywne skutki prawne powstające dla strony w razie zaniechania skorzystania przez nią z przysługujących jej uprawnień. Sąd nie może więc dopuścić się naruszenia art. 217 § 1 k.p.c., podobnie jak i art. 227 k.p.c., który określa jedynie, jakie fakty mogą być przedmiotem dowodu (wyrok SN z dnia 15 maja 2014 roku, sygn. IV CSK 503/13, Lex nr 1467131).

Należy jedynie zauważyć, że Sąd odwoławczy podziela argumentację Sądu I instancji, która zadecydowała o oddaleniu wskazywanych wniosków dowodowych (fakt, że dotyczą one okoliczności bezspornych oraz takich, które nie były objęte pozwem), stąd nie widział też potrzeby przeprowadzania tych dowodów w postępowaniu apelacyjnym.

Niezrozumiały okazał się zarzut naruszenia art. 231 k.p.c., związany z ustaleniami Sądu Rejonowego odnośnie zapłaty przez pozwanego na rzecz I. F. kwoty 59.432 zł. Zgodnie z jego treścią, sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wnioski takie można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). Sąd I instancji nie posługiwał się w ustalonym stanie faktycznym domniemaniem, o którym mowa w art. 231 k.p.c. Zresztą obraza tego przepisu może mieć miejsce wtedy, gdy posługując się domniemaniem jako środkiem pozwalającym ustalić określony element stanu faktycznego sąd konstruuje owo domniemanie z naruszeniem reguł z art. 233 § 1 k.p.c., czyni to dysponując bezpośrednimi środkami dowodowymi lub gdy nie istnieją znaczne utrudnienia dla wykazania faktu (wyrok SA w Katowicach z dnia 27 lutego 2014 roku, sygn. V ACa 744/13, Lex nr 1439044). Podkreślić jedynie należy – czego nie zauważył skarżący - że to sam pozwany w swych zeznaniach przyznał, że nie uiścił na rzecz I. F. wskazywanej kwoty. Okoliczność, że na skutek uchylecia wyroku Sądu Rejonowego nakładającego na pozwanego ten obowiązek, nie jest on aktualnie zobligowany do takiego świadczenia, nie ma żadnego wpływu na prawidłowość ustaleń niezbędnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Niezasadny także okazał się zarzut, iż Sąd Rejonowy błędnie nie uwzględnił przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia art. 5 k.c. Zgodnie z tym artykułem, nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego, a takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W niniejszej sprawie nie można uznać, iż dochodzenie przez powódkę należności związanych z eksploatacją lokalu mieszkalnego stanowi nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c., tj. że jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem przysługującego jej prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Niewątpliwie wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia praw podmiotowych z uwagi na treść art. 5 k.c. wymagają ostrożności i bardzo wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego wypadku. Dlatego dla zastosowania cyt. artykułu konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym.

W niniejszej sprawie nie istnieją podstawy do zastosowania art. 5 k.c. i w konsekwencji oddalenia powództwa. Przede wszystkim należy zauważyć, że okoliczności mające świadczyć – zdaniem pozwanego - o braku obowiązku poniesienia dochodzonych należności, wynikają ze stosunków pomiędzy nim a I. F. lub córką M. F.. Zdaniem Sądu

odwoławczego, pozwany nie może zatem podnosić żadnych zarzutów, których uwzględnienie mogłoby spowodować oddalenie powództwa na podstawie art. 5 k.c.

Wobec powyższych rozważań i z mocy art. 385 k.p.c. Sąd odwoławczy oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 i art. 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 490).

O kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanemu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 Prawa o adwokaturze oraz § 6 ust. 1 pkt 3 i § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 461).

Aleksandra Bolczyk